

PLAUŠU jeb PULMONĀLĀ HIPERTENSIJA

KAS IR PLAUŠU HIPERTENSIJA?

Plaušu jeb pulmonālā hipertensija (PH) ir sindroms, ko raksturo assinspiediena paaugstināšanās plaušu artērijās – asinsvados, kas nogādā venozās asinis no sirds labā kambara uz plaušām. Jo augstāks spiediens ir plaušu artērijās, jo smagāk ir jāstrādā sirdij, lai piegādātu asinis ķermenim. Līdz ar to organisma apgāde ar skābekli ir traucēta un sašaurinās plaušu asinsvadi, kas rada trombozes risku.

Pasaulē PH ir bieži sastopama. Balstoties uz aprēķiniem, tā varētu būt vairāk nekā 25 miljoniem cilvēku. PH var izraisīt desmitiem citu slimību, tā var būt pārmantota vai nezināmas izcelsmes. Sirds kreiso daļu patoloģijas un hroniskas plaušu slimības ir biežākie plaušu hipertensijas cēloņi.

Viens no retajiem pulmonālās hipertensijas tipiem ir pulmonālā arteriālā hipertensija - 1. grupa jeb PAH, kā arī 4. grupa - hroniska trombemboliska plaušu hipertensija. Šie abi slimību veidi ir strauji progresējoši un dzīvībai bīstami.

PAH - retās diagnozes apakštipi:

1. Idiopātiska jeb nezināmas izcelsmes PAH.
2. Pārmantota PAH.
3. Medikamentu vai toksīnu izraisīta PAH.
4. PAH, kas saistīta ar citām sistēmiskām vai kardio slimībām (saistaudu saslimšanām, HIV infekciju, portālo hipertensiju, iedzimtu sirdskaiti, šistosomiāzi).
5. PAH, kas saistīta ar izmaiņām plaušu vēnās vai kapilāros.
6. Persistējoša PAH jaundzimušajiem.

SIMPTOMI UN DIAGNOSTIKA

Biežākie simptomi: aizdusa slodzes laikā, elpas trūkums, nogurums, zilganas lūpas un nagi (cianoze). Cilvēkiem ar šo slimību var būt grūti uzkāpt pa kāpnēm, noiet kājām nelielu attālumu, uzkopt māju. Klīniski PH simptomi galvenokārt saistīti ar labā sirds kambara disfunkciju, agrīnajā fāzē parasti rodas slodzes laikā. Kardiālie simptomi ir aizdusa un progresējošs nespēks. Nereti jau šajā fāzē var būt specifiskas izmaiņas.

PH skrīninga izmeklējums ir ehokardiogrāfija. Svarīgākais izmeklējums, kurā konstatē PH diagnozi, ir labo sirds daļu katetrizācija. Citi izmeklējumi: elektrokardiogramma, krūškurvja rentgenogramma, plaušu ventilācijas jeb perfūzijas scintigrāfija.

Riska izvērtēšanai izmanto vērtēšanu pēc WHO-FC klases (Pasaules Veselības organizācijas noteikta simptomu smaguma pakāpe), 6 minūšu iešanas testu, biomarķierus, kardiopulmonālās slodzes testus, ehokardiogrāfiju, sirds asinsvadu datortomogrāfiju, u.c.

Latvijā plaušu hipertensijas retās formas diagnosticē Paula Stradiņa Klīniskās universitātes slimnīcas Latvijas Kardioloģijas centrā.

<https://www.phlatvia.lv>

phbbiedriba@gmail.com

+ 371 26720675

**PULMONĀLĀS
HIPERTENSIJAS
BIEDRĪBA**

PLAUŠU jeb PULMONĀLĀ HIPERTENSIJA

RETO PLAUŠU HIPERTENSIJAS FORMU ĀRSTĒŠANA

Patoģenētiska terapija ir retajām plaušu hipertensijas formām: pulmonālai arteriālai hipertensijai (PAH) un hroniskai trombemboliskai plaušu hipertensijai (HTEPH).

PAH ir hroniska kaite, no kuras nevar izārstēties. Lietojot specifiskus medikamentus, var būtiski uzlabot dzīves kvalitāti un labvēlīgā gadījumā apturēt slimības progresu.

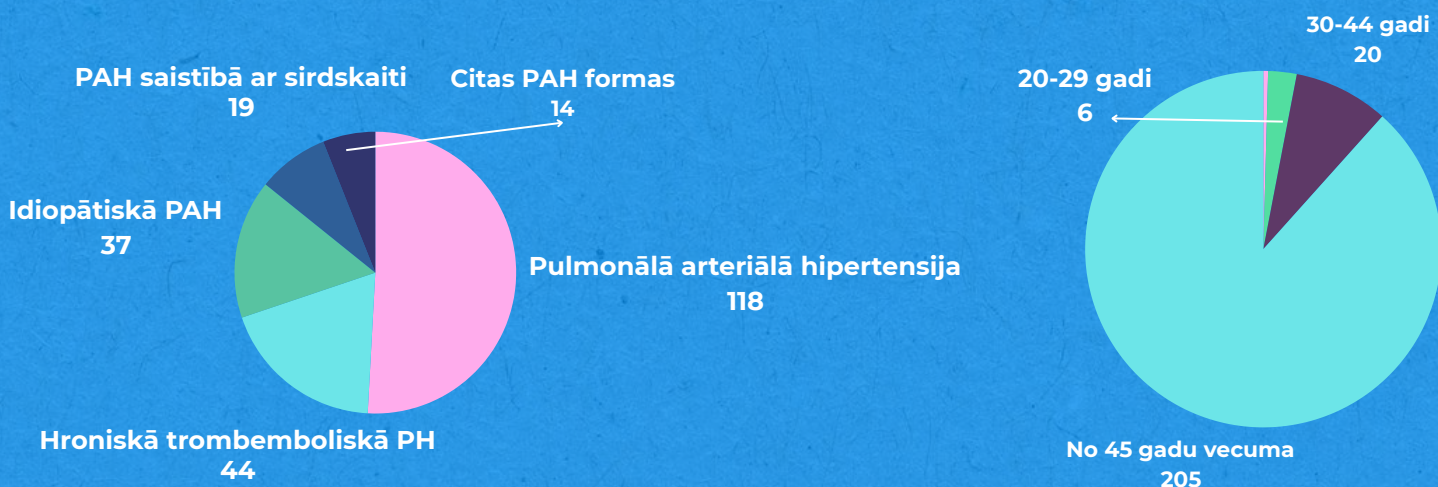
Latvijā ir pieejama liela daļa zāļu terapijas, kas pilnībā atbilst slimības klīniskajām vadlīnijām un iedarbojas uz pulmonālās hipertensijas simptomiem.

Latvijā hroniskas trombemboliskas plaušu hipertensijas gadījumā PSKUS Latvijas Kardioloģijas centrā veic mazinvasīvu operāciju – balona pulmonālo angioplastiju.

Latvijas hroniskās trombemboliskās plaušu hipertensijas pacienti ārvalstīs un dažiem pacientiem PSKUS sadarbībā ar ārvalstu speciālistiem ir veikta viena no sarežģītākajām operācijām – pulmonālā endarterektomija no plaušu artērijas. Tā notiek dziļā hipotermijā, uz 20 – 40 min. pilnībā apturot asinsriti, kuras laikā no plaušu artērijām tiek izņemti trombi.

Komplicētos gadījumos vienīgā ārstēšana pulmonālās hipertensijas gadījumā ir plaušu transplantācija vai plaušu un sirds transplantācija.

STATISTIKA LATVIJĀ 2023: RETO SLIMĪBU REĢISTRĀ REĢISTRĒTO PACIENTU SKAITS 232 (SPKC DATI)

Literatūra:

- ESC/ERS Guidelines for the diagnosis and treatment of pulmonary hypertension, 2022, 26 .08.
Sk.:<https://www.escardio.org/Guidelines/Clinical-Practice-Guidelines/Pulmonary-Hypertension-Guidelines-on-Diagnosis-and-Treatment-of>
- Eiropas Pulmonālās hipertensijas pacientu organizāciju asociācijas PHA Europe informācija.
Sk.<https://www.phaeurope.org/about-ph/>
- Latvijas Reto slimību speciālistu asociācijas tīmekļa vietne. Sk.: <http://www.rssa.lv/retas-slimibas/pulmonala-hipertensija/>
- Skride, A., Freidenberga L.L. Plaušu hipertensijas ārstēšanas un diagnostikas vadlīnijas. // *Medicus Bonus*, septembris, oktobris, 2022, 27. - 31.lpp.